

Aušra VASILIAUSKAITĖ

Vytauto Didžiojo universitetas

Sesers Leonijos OSB (Birutės Širvinskaitės) rankraštinis palikimas

Straipsnyje pristatoma Kauno benediktinių vienuolyno sesers Leonijos (Birutės Širvinskaitės) (1924–2005) biografija, įvertinami nuopelnai seserims benediktinėms ir apskritai Katalikų Bažnyčiai bei Lietuvos visuomenei. Atliekant tyrimą, pasinaudota gausiu s. Leonijos rankraštiniu palikimu, saugomu benediktinių archyve. S. Leonija buvo uoli, jai patikėtoms tarnystėms atsidavusi asmenybė, kurią būtų galima įvardyti palaimintojo popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiais: „žmogus visiems“. Publikacija parengta pagal Lietuvos mokslo tarybos finansuojamą projektą (sutarties Nr. MIP-104/2012).

The article presents the biography of Kaunas Benedictine monastery sister Leonija (Birutė Širvinskaitė) (1924–2005), evaluates her merits to Benedictine sisters and to the Catholic Church and Lithuanian society on the whole. During the investigation sister Leonija's manuscript legacy was used, which is kept in the Benedictine archive. Sister Leonija was burning with zeal, committed to duties; she had a personality that could be described in Blessed Pope John Paul II's words, "the person to everyone."

Įvadas

Kauno seserų benediktinių vienuolynas prie Šv. Mikalojaus bažnyčios, kaip ir visa Lietuvos Katalikų Bažnyčia XX a., patyrė nemenkų išbandymų: sovietmečiu vienuolynas buvo uždarytas, sunaikintos per amžius kauptos vertybės, o seserys pasitraukė į pagrindinį vienuolyną. Straipsnio tikslas – atskleisti vienos aktyviausių to meto vienuolių – sesers Leonijos (Birutės Širvinskaitės) (1924–2005) – gyvenimo kelią bei veiklą. Tai buvo charizmatiška asmenybė, veikli moteris, sugebėjusi perprasti sovietinės sistemos niuansus ir būti vienuole itin nepalankiomis šiam pašaukimui sąlygomis. Kūrybingos prigimties ir apdovanota talentais, savo charizma ji užkrėsdavo ir kitus.

Kauno seserų benediktinių vienuolyne saugomas gausus s. Leonijos rankraštinis palikimas, liudijantis apie plačius jos interesus, pradedant istorija ir baigiant literatūra, muzika, teatru. S. Leonijai buvo patikėtas vienuolyno metraščio rašymas, todėl ji gali būti laikoma įžvalgia vienuolyno gyvenimo fiksuotoja. Taip pat kūrė seserų biogramas ir pas Viešpatį iškeliavusių vienuolių nekrologus. Visas šis rankraštinis palikimas leidžia geriau suvokti Kauno benediktinių vienuolyno padėtį sunkiu laikotarpiu. S. Leonija sulaukė Lietuvos atgimimo ir nepriklausomybės atkūrimo, aktyviai rūpinosi vienuolyno ir bažnyčios atgavimo

reikalais, dvasingumo tradicijų perdavimu ir visa tai fiksavo savo užrašuose. Pagrindinis tyrimo šaltinis – Kauno seserų benediktinių archyve sukauptas s. Leonijos rankraštinis palikimas. Taip pat naudotasi Lietuvos centriniame valstybės archyve (fonde R-181) saugomais Religinių kultūrų reikalų tarybos prie TSRS Ministrų Tarybos dokumentais. Fonde yra ne tik susirašinėjimo su kitomis ministerijomis dokumentai, bet ir stebėjimo bylos, tarp jų – Kauno seserų benediktinių vienuolyno stebėjimo byla.

Kauno benediktinių vienuolyno istorija dar neparašyta, todėl labai svarbu supažindinti Lietuvos visuomenę su bent vienu šio vienuolyno istorijos epizodu. Tai praturtintų tiek istorijos, tiek teologijos bei dvasingumo tyrimus, paskatintų plėtoti biografinius sovietmečio vienuolių tyrimus.

Atliekant darbą remtasi Katalikų Bažnyčios padėti sovietmečiu atskleidžiančia bendro pobūdžio literatūra. Naudotasi istorikų Reginos Laukaitytės, Arūno Streikaus darbais¹, jie leido geriau suvokti sovietmečio kontekstą. Deja, tiesiogiai su tema susijusių istoriografinių pozicijų nepavyko rasti, s. Leonija (Birutė Širvinskaitė) ligi šiol dar buvo visiškai nepažįstama Lietuvos vienuoliškojo gyvenimo tyrinėtojams.

Vaikystė ir jaunystė

Birutė Širvinskaitė gimė 1924 m. gruodžio 23 d. Marijampolėje, gausioje aštuonių vaikų šeimoje. Šeimoje išaugo šešios dukterys (vienas brolis ir viena sesuo mirė dar mažamečiai). Jono ir Birutės Širvinskių šeima buvo neturtinga, bet pamaldi.

Birutės motinos pusbrolis buvo kunigas, marijonų vienuolis Draugelis². Turbūt iš jo dar vaikystėje Birutė sužinojo apie pal. Jurgį Matulaitį, kuris tapo gyvenimo pavyzdžiu. Atsiminimuose s. Leonija rašė, kad džiaugėsi, jog toks švento gyvenimo žmogus taip pat buvo neturtingas ir turėjo patirti tiek pat išmėginimų kaip ji³. Pal. J. Matulaitis buvo pavyzdys ir autoritetas siekiant ne tik dvasinio gyvenimo tobulumo, bet ir mokslo. Baigusi pradinę mokyklą⁴, Birutė mokėsi vidurinėje mokykloje, vėliau studijavo Vilniaus universitete, Lituanistikos fakultete, baigė du kursus⁵. Toliau tęsti mokslų negalėjo, nes išmesta dėl pažiūrų neatitikimo marksistinei ideologijai⁶. Tačiau buvo gabi: nors ir neturėjo oficialaus diplomo, tai nesukliudė gauti respublikinių apdovanojimų už prozą.

Be to, ji turėjo gražų balsą – Birutės vokalinį talentą pastebėjo aplinkiniai. S. Leonija atsiminimuose, sukurtame monologiniame vaidinime vaizdžiai aprašo epizodą, kai pirmą kartą įvertintas jos muzikinis talentas ir buvo svarstoma jos, kaip dainininkės, ateitis:

Atvažiavo vieną kartą pas mano šeimnininką labai vožnas ponas su automobiliu ir išgirdęs mane dainuojant sako mano šeimnininkui: „Ta piemenė neblogą turi kakarinę, kad tep ją į mokslus išleidus gal kada ir ant scenos padainuotų.“ O mano ponas atrėžė: „Nu, kau na, kas paskui karvių uodegas bėgios, jei piemenės ant scenos atsistos.“⁷

Birutė nusprendė mokytis muzikos ir sėdo į traukinį, vykstantį į Kauną. Traukinyje sutiktas jaunuolis pasiūlė jai apsistoti pas pažįstamą poną, kuris suteiks galimybę dainuoti. Iš tiesų Birutė pateko pas teatrą išlaikiusį kaunietį. Visgi pirmiausia mergina gavo į rankas šluotą. Atsiminimuose aprašomas pirmasis Birutės susipažinimas su opera:

Šiaip taip iššlaviau. Vakare susirinko artistai, pradėjo klijuoti barzdas, ūsus, pudruotis, o aš viską padavinėjau. Paskui jie užlipo ant scenos dainuoti. O Dievulėliau! Kad šaukė, kad rėkė, atrodė, kad ausis man išrėks. Tik žiūriu iš kitos pusės atlėkė toks su peiliu ir tam kur labiausiai rėkė įsmeigė į kuprą peilį. „Va Jėzus Marija!“, surikau, „žmogų pjauna“. Užšokau ant scenos, ištraukiau peilį, numečiau ir pabėgau, o publika šaukia cypia, ploja, švilpia. Kai sugrižau, direktorius kad pradės rėkti, kad ims šaukti: „Tu durne, kaimo vėpla tu netašyta, karvių piemene nematyta, marš prie šluotų, tu vos viso reikalo man nesugadinai, į bankrotą neįvarei.“⁸

Tačiau publika plojo Birutei, nes manė, kad taip turėjo būti pagal scenarijų. Vienas solistas pastebėjo šią kaimo merginą ir pasiūlė dainavimo pamokas. Susipažinusi su teatru iš arčiau Birutė suvokė, jog toks gyvenimo būdas jai ne prie širdies, ne čia jos pašaukimas. Birutė baigė ekonomių kursus (atsiminimuose vadina juos „nėrimo ir kepimo kursais“) ir tapo, jos sarkastiškais žodžiais tariant, „gera gaspadine“⁹. Muzikinis ir vaidybinis Birutės talentas išsiskleidė jai įstojus į vienuolyną.

Vienuolinis gyvenimas

1945 m., per antrąją sovietinę okupaciją, reikėjo didelės drąsos pasiryžti stoti į vienuolyną. 1946 m. rugsėjo 8 d. Birutė tapo Kauno seserų benediktinių kongregacijos novicija ir gavo s. Leonijos vardą. Sovietinės vienuolių stebėjimo bylos duomenimis, ji užėmė vienuolyno padėjėjos pareigas¹⁰.

Pati s. Leonija teigė, kad stoti į benediktinių vienuolyną ją „patraukė Kristus Eucharistijoje“¹¹. Kauno benediktinių bendruomenėje nuo 1926 m. reformos labai svarbus buvo Eucharistijos šventimas. Į seserų dienotvarkę įėjo bendras Eucharistijos šventimas, bendra liturginė malda, asmeninė malda, dvasinis skaitymas ir, žinoma, svarbiausia – adoracija¹². Vyskupo Teofiliaus Matulionio rūpesčiu 1938 m., minint Lietuvos krikšto 550-ąjį jubiliejų ir nepriklausomybės atgavimo 20-metį, nutarta Šv. Mikalojaus benediktinių bažnyčioje įvesti amžinąją Švč. Sakramento adoraciją¹³. S. Leonija buvo uoliausia adoracijos palaikytoja: ji daug valandų praleisdavo prie Švč. Sakramento, teigė, kad „Sužadėtinis <...> stiprino ir davė jėgų pasaulio sukuriuose išlikti <...> ištikima“¹⁴.

Tačiau sovietinės valdžios spaudimas Katalikų Bažnyčiai stiprėjo, buvo varžoma vienuolių veikla, naudojama brutali prievarta. 1948 m. balandžio mėn., besibaigiant s. Leonijos noviciatui, pateiktas Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakymas dėl maldos namų ir vienuolyno nacionalizavimo¹⁵, visi be išimties Lietuvos vienuolynai paleisti¹⁶. Vienuoliai ir vienuolės buvo priversti išsiskirstyti ar net formaliai atsisakyti savo luomo¹⁷. Toks pat likimas laukė ir Kauno seserų benediktinių vienuolyno. 1948 m. uždaryta Šv. Mikalojaus bažnyčia, nutraukta Švč. Sakramento adoracija¹⁸. Per 48 valandas seserims liepta palikti vienuolyno patalpas. Kaip rašo Jūratė Plavičienė, „ligonės ir senutės prisiglaudė vienuolyno požeminiame koridoriuje, kuriame nebuvo net vandens. Naujų kandidačių priimti nebuvo sąlygų“¹⁹. Prie šių seserų, „koridoriaus kambarėliuose, kur anksčiau stovėjo šluotos, kibirai ir kiti bažnyčiai tvarkyti reikmenys“²⁰, po pirmųjų

įžadų 1948 m. rugsėjo 8 d. apsigyveno ir s. Leonija. Šiame koridoriuje, kurį seserys vadino „furtytė“²¹, s. Leonija su kitomis seserimis gyveno iki 1965 m.²².

Neveikiant Šv. Mikalojaus bažnyčiai, amžinuosius įžadus s. Leonija priėmė slapta, 1951 m. rugsėjo 8 d. Kauno arkikatedroje, dalyvaujant tik dviem bendruomenės seserims. S. Leonija prisiminė įžadų apeigas:

Atsiklaupėm su Motinėle Aloyza tuose ilguose suoluose, kurie dabar randasi Švč. Sakramento koplytėlėje, ir aš pusbalsiu per ankstyvasias Mišias perskaičiau įžadų formulę, neprisimenu tik kuri seselė dar buvo liudininkė.²³

Visas Kauno benediktinių bendruomenės gyvenimas vyko „furtytėje“. Čia šventos šventės, vykdavo rekolekcijos, vėliau buvo šventinamos ir priglaudžiamos naujos seserys, netgi vykdavo vienuolių teatro vaidinimai.

Uždraudus dėstyti tikybą bažnyčiose²⁴, seserims, kurios buvo įsitraukusios į jaunimo katechizavimą, iškilo klausimas, kaip skelbti Evangeliją ir išvengti baudžiamosios atsakomybės. S. Leonija su kitomis seserimis rado išeitį – pasitelkė teatrą ir muziką. Reikia pasakyti, kad teatras seserų benediktinių gyvenime visada turėjo didelę reikšmę²⁵, bet sovietmečiu jis buvo ypač svarbus, nes tapo nauja tuometinės pastoracijos forma. Pačios seserys kūrė vaidinimus, siuvo drabužius. Daugiausia į šią veiklą įsitraukė s. Leonija. Stebėti teatro vaidinimų susirinkdavo nemažai žiūrovų.

Benediktinių teatro populiarumas patraukė saugumo dėmesį ir apie 1958 m. vienuolyne padaryta krata. Rasta ir konfiskuota nemažai religinės literatūros, rašomoji mašinėlė²⁶. Tačiau s. Leonija atsiminė, kad „didesnė knygų dalis buvo čemodane „špižarnė“ už Jėzaus Širdies statulos. Įėję saugumiečiai atšoko atgal (juos išgąsdino ši statula) ir tas visas knygų čemodanas liko nepalietas“²⁷.

Kratos pradžioje s. Nikodema iššoko per virtuvės langą ir pabėgo pas naujokes. Per kratą namuose nebuvusios seserys Leonija ir Anastazija iškviestos į tardymą, naudotos įvairios priemonės informacijai išgauti. Buvo klausomasi seserų pokalbių, liepta rašyti gyvenimo aprašymus, bauginta ir t. t. Bet s. Leonija rašo, kad tuo metu, kai saugumas tikėjosi išgirsti kokios svarbios informacijos, ji giedojo giesmes „O Marija, mano džiaugsme“, „Skausmų Karaliene“ ir kt. Įbėgęs užpykęs saugumietis ją išvarė, pasiliko s. Anastaziją bauginti. Tačiau nė viena sesuo neišdavė per kratą pabėgusios s. Nikodemos.

Taigi s. Leonija mėgo kurti vaidinimus, siūti jiems drabužius, pinti rožinius, leido knygas, daug rašė įvairiomis temomis, taip evangelizavo ir katechizavo, bet labiausiai žavėjo savo pavyzdžiu. Muzikinį talentą s. Leonija ugdė privačiai mokydamosi muzikos, grodama vargonais²⁸. S. Benjamina išmokė s. Leoniją chorvedybos. Tuometinis Kauno arkikatedros vargonininkas Pranas Beinaris pavedė s. Leonijai vadovauti katedros chorui, giedojusiam 11 val. Mišiose²⁹.

Kadangi nė vienas „tarybinis pilietis“ negalėjo nedirbti „visuomenei naudingo darbo“³⁰, s. Leonija neišvengė „valdiško darbo“. Ilgiausiai ji išdirbo „Teatro“ vaistinėje kasininke, vėliau – fasuotoja, bet, nuo vaistų prasidėjus alergijai, darbą pakeitė. Paskutinė jos darbovietė buvo „Žemprojektas“. Nors bendradarbiai, tarp kurių būta ir partinių, žinojo ją esant vienuole, tačiau gerbė ir globojo³¹.

Rūpinimasis Šv. Mikalojaus bažnyčios atgavimu ir vienuolyno atkūrimu

S. Leonija buvo užsitarnavusi vienuolyno seserų pagarbą bei meilę. 1987 m., dalyvaujant kunigui Pranui Raučiūnui, ji išrinkta vienuolyno vyresniąja per pirmąjį balsavimą³². 1988 m. prasidėjus atgimimui, s. Leonijai teko svarbi ir sunki užduotis – rūpintis vienuolyno atkūrimu. Šv. Mikalojaus benediktinių bažnyčia 1948–1963 m. priklausė Respublikinei bibliotekai³³, o 1963–1990 m. čia buvo įsikūrusi Kauno viešosios bibliotekos knygų saugykla. Nors 1966 m. kovo 15 d. bažnyčią, suvokus jos architektūrinę vertę, vietoj Namų valdybos ėmė kontroliuoti Kultūros paminklų apsaugos inspekcija, bet ji vis tiek buvo nuomojama Kauno viešajai bibliotekai. Pritaikant bažnyčios patalpas knygų saugyklai, per 1971 m. remontą užmūryti langai. Dingo iš bažnyčios bokšto nukeltas varpas. Dalis altorių ir paveikslų perduoti „laikiniai saugoti“ į M. K. Čiurlionio dailės muziejų. Nuniokota ir bažnyčios aplinka, savavališkai pastatyta apie 20 sandėliukų, garažų³⁴.

Toks bažnyčios vaizdas atgavus Lietuvos nepriklausomybę nedžiugino tikinčiųjų, kurie tikėjo bažnyčios klestėjimu, todėl jie kreipėsi į miesto valdybą prašydami grąžinti Šv. Mikalojaus bažnyčią, vėliau vienuolėms benediktinėms ir visą ansamblį³⁵. Taip 1990 m. bažnyčia grąžinta tikintiesiems³⁶. Baigus valymo ir remonto darbus³⁷ 1992 m. kovo 22 d. kardinolas Vincentas Sladkevičius atšventino Šv. Mikalojaus bažnyčią ir atidarė visiems tikintiesiems, norėjusiems adoruoti Švč. Sakramentą³⁸. Ši tradicija grąžinta į Kauno seserų benediktinių vienuolyno bažnyčią ir dabar kiekvieną dieną, išskyrus pirmadienį, praktikuojama³⁹.

Visiems bažnyčios ir vienuolyno atgavimo, valymo, remonto, Švč. Sakramento adoracijos sugrąžinimo, naujokių priėmimo darbams vadovavo vienuolyno vyresnioji s. Leonija. Ji būrė aplink save seseris, kurios uoliai įsijungė į atkūrimo darbus. Jau 1993 m. liepos 11 d. buvo penkių naujokių įvilktuvės, kitus dvejus metus vyko dar šešių naujokių įvilktuvės⁴⁰. Prisimenama, kad s. Leonija, „nors ir neturėdama tam tinkamų sąlygų, motiniškai globojo, saugojo, maitino, mokė bendruomeninio gyvenimo ir taip paruošė jaunąją kartą, kuri yra pamatas vienuolyno ateičiai“⁴¹.

Taip pat vienuolynas rengėsi didžiuliam Šv. Mikalojaus bažnyčios 500 m. jubiliejui. Per šias iškilmes 1995 m. liepos 9 d. šv. Mišias aukojo ir naująsias vienuoles šventino vyskupas Vladas Michelevičius. Nuo pat Šv. Mikalojaus bažnyčios atšventinimo pradžios iki pat savo mirties s. Leonija su savo ištikimaisiais choristais iš katedros grojo ir vadovavo chorui kiekvieną antradienį ir sekmadienį, per sumą⁴². Baigusi vienuolyno vyresniosios kadenciją 1995 m.⁴³, ji pasišventė toliau rašyti vienuolyno metraštį, buvo atsakinga už adoraciją, grojo ir vadovavo chorui.

S. Leonijos rūpinimasis Šv. Mikalojaus bažnyčios atgavimu, adoracijos sugrąžinimu turėjo didelę reikšmę ne tik vienuolėms, bet ir miesto žmonėms. Galima būtų teigti, tai buvo ne tik paveldo išsaugojimas, bet ir Bažnyčios kūrimas. Tai patvirtina gausus pašaukimų skaičius, daug įvairaus amžiaus žmonių (Kauno ir ne tik) grupių, suburtų dainuoti, giedoti ir vaidinti, perduoti ir liudyti pamatines vertybes.

Reikėtų pabrėžti, kad s. Leonija buvo aktyvi visuomenininkė, visuomeninių renginių dalyvė⁴⁴. Kartais pasauliečiui gali būti sunku suvokti, kaip vienuolė gali būti aktyvi visuomenės veikėja, bet moderniojoje vienuoliškumo sampratoje puikiai dera kontempliacija

su aktyvia veikla pasaulyje, tarnavimą Viešpačiu derinant su tarnyste žmonėms, artimo meile.

S. Leoniją ilgus metus vargino aukštas kraujospūdis ir širdies nepakankamumas – tai staigios jos mirties priežastis. 2005 m. vasario 26 d. po šv. Mišių ji kaip visada skubėjo į savo celę ir nukritusi koridoriuje užgeso. Laidotuvių šv. Mišias koncelebravo kapelionas monsinjoras Vytautas Sidaras ir kun. Vytautas Grigaravičius. Palaidota kovo 1 d. Petrašiūnų kapinėse, lydint gausiam seselių, choristų bei draugų būriui⁴⁵.

Taigi trumpai apžvelgus s. Leonijos (Birutės Širvinskaitės) biografiją galima teigti, kad tai buvo iškili asmenybė, kuri dalijo save kitiems, Dievo dovanotus talentus panaudojo evangelizacijai ir katechizacijai. Jos rūpesčiu atkurta Šv. Mikalojaus bažnyčia, vėl pradėtas garbinti Švč. Sakramentas ir seserys ėmė grįžti į vienuolyną.

Sesers Leonijos kūrybinė veikla

S. Leonijos vienuolyne saugomą rankraštinių palikimą sudaro įvairaus žanro kūryba, ją galima suskirstyti į kelias grupes. Pirmąją sudarytų atsiminimų *Kaip aš patekau į Kauno miestą*⁴⁶, *Prisiminimai apie ark. Jurgį Matulaitį*⁴⁷, *Mintys, kurias rašiau 1994 m.*⁴⁸ ir *Palanga*⁴⁹. Dauguma atsiminimų sukurti ir parašyti atgimimo laikotarpiu. Juose s. Leonija neretai pasijuokia iš savęs ir savo gyvenimo. Kita vertus, kūryboje ji atsiskleidžia kaip ta, kuri siekė sekti pal. J. Matulaičio pavyzdžiu. Be to, atsiminimuose išryškėja s. Leonijos gilumas ir įžvalgumas.

Antroji rankraščių grupė – grožinė kūryba. Tai esė *Prakalbinta knyga*⁵⁰; apmąstymai *Kryžiaus kelias*⁵¹, *Kryžiaus keliai. Šventojo Jono bažnyčia*⁵²; *Švento Benedikto litanija*⁵³. S. Leonija sukūrė eilėraščius *Miega žemė ir mėnesiai*⁵⁴; *Lietuvai*⁵⁵, eilėraščių rinkinius *Eilėraščių rinkinys*⁵⁶ ir *Eilėraščiai*⁵⁷. Kūrinių pavadinimai liudija, kad s. Leonija daugiausia rašė religine bei patriotine-tautine tematika. Eilėraščiuose atsispindi meilė Lietuvai, gimtinei ir, žinoma, Dievui.

S. Leonija rinko, užrašinėjo smulkiąją tautosaką ir pati ją kūrė, taip gimė trys rankraštiniai sąsiuviniai *Mįslės, patarlės ir anekdotai*⁵⁸. Penkiuose sąsiuvinuose saugomi s. Leonijos surinktų ar sukurtų dainų rinkiniai: *Vai lėkite dainos* – 3 dalys, kiekvienos dalies likę nuo 3 iki 8 egzempliorių⁵⁹; trys skirtingi dainų rinkiniai⁶⁰ ir *Įvairios dainos*⁶¹. Taip pat kaupė ir giesmes, išliko net 11 giesmių rinkinių (*Įvairios giesmės*⁶²; *Giesmių rinkinys 1*⁶³; *Giesmių rinkinys 2*⁶⁴; *Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo Kantata*⁶⁵; *Elgetų prašymas ir dėkojimas*⁶⁶; *Garbės giesmė*⁶⁷; *Solo ir P. Beinario Šventas*⁶⁸; *Įvairios natos ir giesmės*⁶⁹; *Cor Jesu 1884 m.*⁷⁰; *Lauda Anima*⁷¹; dar vienas, bet su kitomis giesmėmis – *Giesmių rinkinys 2*⁷²). Šios giesmės labai vertingos tyrinėtojams, nes atspindi, kokios giesmės giedotos sovietmečiu ir Lietuvos atgimimo laikotarpiu.

Ketvirtoji s. Leonijos rankraštinių palikimo grupė – teatro pjesės, kurias kūrė pati ar perkurdavo, surežisuodavo kitų autorių kūrinius, pritaikydama vienuolyno teatrui. Išliko šios s. Leonijos sukurtos teatro pjesės: *Jaunikis iš Kauno: 3 veiksmų* – pirma dalis⁷³; *Jaunikis iš Kauno: 3 veiksmų* – antra dalis⁷⁴; *Nemokamas gydymas* (1980 m.)⁷⁵; *Šv. Jono Krikštytojo mirtis* (1980 m.)⁷⁶; *Ieškau šuniuko* (1978 m.) ir *Neklausyk kipšiuko* (1979 m.)⁷⁷; *Kodėl aš nesišėnėjau* (1978 m.) ir *Trys radio stotys* (1976 m.)⁷⁸; *Gera sesutė*⁷⁹; *Sūnus palaidūnas*⁸⁰;

komedija: *Nenusisekusios vedybos* (1990 m.)⁸¹; *Čigonė; Kaip aš patekau į Kauno miestą* (monologas) – 1980 m.; *Tegul neskraido lėkštės* (1979 m.); *Ievutė – pleputė; Jeruzalės moterys*; Iš Brežnevo laikų: *3 radio stotys*⁸² ir *Gud moning Raguočių ligos*⁸³. Taip pat galima išvardyti s. Leonijos surežisuotų teatro pastatymų tekstus, kuriuose pažymėti suskirstyti vaidmenys: J. Eckerskorno – 4 veiksmų religinis vaidinimas *Stabat Mater*⁸⁴; Motiejaus Valančiaus – *Į mūsų pietus, tuojau už Lenkų karalystės, prasideda Vengrų žemė...*⁸⁵; Vilimo Pailerio – drama dviejose veiksmėse: *Šventoji Agnietė* (1990 m.)⁸⁶; *Vaižganto Žemės ar Moteries?*⁸⁷; Seirijų Juozo – penkių veiksmų komedija – *Bajoras Gaidys*⁸⁸; Pasakojimas „*Neiščižusi Prani*“⁸⁹; pagal seną knygą: *Iksas ir ygrikas* (1985 m.)⁹⁰.

Tai įvairaus siužeto draminiai kūriniai (nuo komedijų iki rimtų religinių dramų). Temos gyvenimiškos, politinės-istorinės. Dėl šios priežasties šie vaidinimai yra vertingi, nes atskleidžia to meto realybę, politinį kontekstą. Tai – istorija, tik perteikta kitu pavidalu.

Dar vieną rankraštinio palikimo dalį sudaro s. Leonijos parašyta Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija⁹¹, nuolatos (nuo 1948 m. iki 2005 m.) rašytas vienuolyno metraštis (dvi knygos)⁹² ir seserų benediktinių nekrologai. Šioje medžiagoje užfiksuoti vienuolyno gyvenimo įvykiai, atskleistos seserų asmenybės ir kartu išryškėja s. Leonijos asmenybė. Metraštininkė suvokė, kaip svarbu yra fiksuoti vienuolyno kasdienybę, palikti žinią ateinančioms kartoms, todėl kruopščiai surašydavo svarbiausius vienuolyno įvykius, juos pakomentuodavo. Benediktinių vienuolyno gyvenimas aprašytas tuometiniame istoriniame kontekste, apžvelgiama politinė situacija, nurodoma, kokią reikšmę tai turėjo bendruomenei bei visuomenei. Sovietmečiu rašytame metraštyje atsiskleidžia vienuolyno materialinė ir dvasinė padėtis okupacijos metais. Tai praturtina Kauno seserų benediktinių vienuolyno istoriją ir yra svarbus istorinis bei kultūrinis paveldas.

S. Leonija dirbo ir redakcinį darbą. Ji suredagavo ir per visą sovietmetį išsaugojo patriotinį kun. Jono Ilksio 1944 m. spalio 15 d. sukurtą manifestą „*Atbanguoja kraujas*“: *Lietuvos laisvės vizija*⁹³.

Ne visa s. Leonijos kūryba liko rankraščiuose. Atkūrus nepriklausomybę ji ėmė rašyti Lietuvos gyventojams. Gausią kūrybos dalį sudaro žurnalistiniai straipsniai Lietuvos spaudoje. S. Leonija siekė informuoti Kauno ir visos Lietuvos visuomenę apie atgimstančią Šv. Mikalojaus bažnyčią ir seserų benediktinių vienuolyną. Taip gimė straipsniai laikraščiuose „XXI amžius“ (*Atnaujinta Švč. Sakramento adoracija Šv. Mikalojaus (benediktinių) bažnyčioje*⁹⁴), „Sargyba“ (*Atsakymas Pravieniškių Kaliniui*⁹⁵) ir „Kauno diena“ (*Padėka deputatui Kęstučiui Ignatavičiui už prikėlimą Šv. Mikalojaus bažnyčios iš griuvėsių*⁹⁶).

Nuo 1992 m. birželio mėnesio s. Leonija pradėjo bendradarbiauti su Vokietijoje leidžiamu žurnalu „Krivulė“⁹⁷, siūsdavo trumpus straipsnelius⁹⁸ (nuo 1994 m. sausio pavadintus „Žiniomis iš Rojaus kampelio“) kiekvieną mėnesį iki pat savo mirties 2005 m. Tai žinios iš Kauno seserų benediktinių kasdienio vienuolinio gyvenimo⁹⁹, žmonėms buvo išryškinama Švč. Sakramento adoracija ir jos svarba.

S. Leonija taip pat rašė pasakas vaikams, 1997–2002 m. jos spausdintos žurnale „Žvaigždutė“. Šių pasakų pavadinimai: *Pasakėlė apie varnėniukus, Šunelio skundas, Skraidyk, miela „Kregždute“!*, *Mano katinėlis, Paikas meškinas, Pelėdos mokykla, Laiškas Angelui Sargui, Sidabrinis avinėlis, Dvi snieguolytės, Skubėkim pas Jį, Pasaka apie paparčio žiedą, Angelo ir sielos pokalbis, Berniuko malda, Prisiminkime mirusius, Linutės sapnas,*

*Mažoji žvaigždutė: Kalėdų pasakėlė, Mažoji Jėzaus paaukojimas šventykloje, Motinos regėjimas... ir Tavo sielą pervers kalavijas, Jei tau sunku, Brangiausia diena, Verbų sekmadienis, Jis tikrai prisikėlė, Joninių pasaka, Kas saugo tave, Aš – Ruduo, Ilgaausis, Viena diena Nazarete, Žiema, Pradedant Gavėnių, Vasara, Pavasaris, Marijos globoje, Joninių pasaka, Rimučio sapnas, Ką man šnabždėjo rudenio lapas, Rasokite dangūs, Artėja Kristaus Gimtadienis, Didžioji Burtininkė, Geroji zylutė, Auksinė žuvelė*¹⁰⁰. Akivaizdu, kad s. Leonija sugebėjo vaikams suprantama arba jų kalba perteikti dvasines ir moralines tiesas įvairiomis temomis. S. Leonijos pasakos skirtos patiems mažiausiems, kurie galbūt niekada nematys teatre vaidinančių vienuolių, jų besimeldžiančių, bet perskaitys žinią. Tai – savita pastoracija.

S. Leonija 1997–2001 m. taip pat buvo seserų benediktinių vienuolyno laikraščio „Šv. Mikalojaus kalnelio varpai“ leidėja bei redaktorė. Šie leidiniai, ėję kas mėnesį ar švenčių progomis, iliustruoti gražiausiais ranka pieštais piešiniais. S. Leonija savo išradingumu užkrėtė ir kitas seseris, ypač naujokes, kurios tęsia tradiciją iki šių dienų¹⁰¹. Be to, tapymas buvo s. Leonijos hobis, pieštus atvirukus įvairiomis progomis pardavinėdavo ir žmonės mielai juos pirkdavo. Taigi S. Leonija buvo ne tik literatė, režisierė, muzikė, bet ir dailininkė. Vis dėlto svarbiausias jos veiklos įvertinimas – žmonių dėkingumas. Tai patvirtina seserų benediktinių vienuolyno archyve saugomi dokumentai. Pavyzdžiui, ištraukoje iš „Kregždutės“ redaktoriaus Vygando Ruškaičio laiško rašoma: „Ačiū, kad <...> talkinate nuotaikingais gėrio mokančiais kūrinėliais. Štai neseniai gavome vienos mergaitės atsiliepimą, jog jai labai patiko „Laiškas Angelui Sargui“.“¹⁰² Padėkas reiškė ir patys skaitytojai tiesiogiai. Vienas rašė: „Ačiū <...> už tokią nuoširdžią „Berniuko maldą“ <...>. Taigi yra ką skaityti „Kregždutėje“ ir suaugusiems.“¹⁰³ S. Leonija sulaukdavo daug linkėjimų iš įvairių asmenų, pavyzdžiui: „Miela Birute, Dievo palaimos ir Šv. Mergelės Marijos globos nuoširdžiai linki giesmininkės.“¹⁰⁴ Tai buvo įvairiapusė asmenybė, bet pasireiškė daugiau kaip prozininkė¹⁰⁵ ir muzikė¹⁰⁶.

Išvados

Kauno benediktinių vienuolyno sesuo Leonija (Birutė Širvinskaitė) buvo iškili asmenybė, ji dalijo save kitiems, Dievo dovanotus talentus panaudojo evangelizacijai ir katechizacijai. Sovietmečiu kūrybiškai ieškojo naujų evangelizavimo būdų (pavyzdžiui, per teatrą), o 1990 m. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę – per spausdintą žodį, muziką. Jos rūpesčiu 1992 m. atšventinta Šv. Mikalojaus bažnyčia, vėl pradėtas garbinti Švč. Sakramentas ir seserys ėmė grįžti į vienuolyną. Ji buvo literatė, prozininkė, režisierė, muzikė ir dailininkė, t. y. menininkė ir visuomenės veikėja, bet visų pirma daugiausia dėmesio skyrė adoracijai ir pastoracinei veiklai.

S. Leonijos rankraštinių palikimą sudaro: atsiminimai, esė, eilėraščiai, dainos, giesmės, smulkioji tautosaka (mįslės, patarlės, anekdotai), pasakos vaikams, teatro pjesės, Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija, metraščiai, nekrologai, straipsniai laikraščiuose bei žurnaluose, vienuolyno laikraščio redagavimas, tapyti atvirukai. Šis gausus palikimas vertingas ne tik Kauno seserų benediktinių vienuolynui, bet ir visai Lietuvai, tai kultūrinės, istorinės, vienuolinės atminties paveldas.

NUORODOS

- ¹ *Laukaitytė R.* Lietuvos vienuolijos: XX a. istorijos bruožai. Vilnius: Lietuvos istorijos institutas. 1997; Krikščionybės Lietuvoje istorija / sud. V. Ališauskas. Vilnius: Aidai. 2006. P. 439–556.
- ² *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė).* Kauno seserų benediktinių gyvenimo nekrologai // KSBVA. F. 5. D. 1. B. 2. L. 74. [Kun. Draugelio MIC vardas rankraštyje nėra nurodytas – A. V.].
- ³ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė).* Prisiminimai apie ark. Jurgį Matulaitį // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 9.
- ⁴ Seserų benediktinių vienuolyno narių sąrašas. 1948 m. kovo mėn. 12 d. Kaunas // LVCA. F. R-181. Ap. 2. B. 60. L. 11.
- ⁵ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė).* Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. I knyga // KSBVA. F. 16. D. 1. B. 1. Nr. 1. L. 66.
- ⁶ Kauno seserų benediktinių vienuolyno nekrologas / Sesuo Leonija (Birutė Širvinskaitė) // KSBVA.
- ⁷ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė).* Miega žemė ir mėnesiai (eilėraštis); Kaip aš patekau į Kauno miestą // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 1.
- ⁸ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė).* Miega žemė ir mėnesiai (eilėraštis); Kaip aš patekau į Kauno miestą. Ten pat.
- ⁹ Ten pat.
- ¹⁰ Seserų benediktinių vienuolyno narių sąrašas. 1948 m. kovo mėn. 12 d. Kaunas // LVCA. F. R-181. Ap. 2. B. 60. L. 11.
- ¹¹ Kauno seserų benediktinių vienuolyno nekrologas. Ten pat.
- ¹² *Vasiliauskaitė A.* Kauno seserų benediktinių pastoraciniai modeliai XX a. pab. – XXI a. pr. Magistro baigiamasis darbas. Kaunas: VDU. 2010. P. 13.
- ¹³ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė).* Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. I knyga // KSBVA. F. 16. D. 1. B. 1. Nr. 1. L. 4.
- ¹⁴ Kauno seserų benediktinių vienuolyno nekrologas. Ten pat.
- ¹⁵ Religinių Kultūrų Reikalų Tarybos Prie TSRS MT Įgaliotinis Lietuvos TS Respublikai Pušinio įsakymo projektas Lietuvos TSR Ministrų Tarybai. 1948 m. balandžio mėn. 21 d. Vilnius. Nr. 248 // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 15. L. 14.
- ¹⁶ Religinių Kultūrų Reikalų Tarybos Prie TSRS MT Įgaliotinis Lietuvos TS Respublikai Pušinio Nutarimas apskrities vykdomojo komiteto pirmininkui. 1948 rugpjūčio 28 d. Nr. 1084 // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 16. L. 16; Lietuvos TSR Ministrų Tarybos nutarimas dėl Kauno M. Tuščių neparapijinių maldos ir vienuolyno pastatų. 1948 m. rugpjūčio mėn. Vilnius // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 16. L. 72–73; Įsakymas uždaryti vienuolynų namus Kaune (Originalas rusų k.). 1948 m. rugpjūčio mėn. Vilnius // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 16. L. 28–30; Nurodymai visiems apskričių vykdomojo komiteto pirmininkams paleisti moterų vienuolynus, uždaryti bažnyčias, nurodant net tai, kam bus panaudojamos patalpos ir t. t. // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 16. L. 93–95; 97–99. Patvirtinimas, kad tikrai uždaryta Šv. Mikalojaus bažnyčia Kaune.
- ¹⁷ *Laukaitytė.* Ten pat. P. 133.
- ¹⁸ Patvirtinimas, kad tikrai uždaryta Šv. Mikalojaus bažnyčia Kaune: Statistiniai duomenys apie Katalikų tikybos Kauno arkivyskupijos maldos namus ir kulto tarnautojus 1950 m. gruodžio mėn. 31 d. // LVCA. F. R-181. Ap. 1. B. 55. L. 76.
- ¹⁹ *Plavičienė J.* „Ora et labora“ – seserų benediktinių kongregacija // XXI amžius. 1998 m. spalio 23 d. Nr. 80 (703). P. 5.
- ²⁰ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė).* Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. I knyga. Ten pat. L. 59.
- ²¹ Furtytė – nuo žodžio „furta“, kuris lenkų kalba reiškia vartus, įėjimą į vienuolyną, klauzūros pradžia.
- ²² *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė).* Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. I knyga. Ten pat. L. 60.
- ²³ Kauno seserų benediktinių vienuolyno nekrologas. Ten pat.

- ²⁴ Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko M. Gedvilo raštas visų miestų ir apskričių vykdomųjų komitetų pirmininkams. 1947 m. vasario mėn. 22 d. Nr. 0083c. // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 11. L. 7.
- ²⁵ *Borkowska M. OSB. Teatr w polskich klasztorach żeńskich XVII–XIX wieku // Nasza przeszłość. Studia z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce / red. ks. J. Dukała CM. Kraków. 1991. T. 76. S. 329–336.*
- ²⁶ *Laukaitytė. Ten pat. P. 247.*
- ²⁷ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. I knyga. Ten pat. L. 60.*
- ²⁸ Kauno seserų benediktinių vienuolyno nekrologas. Ten pat.
- ²⁹ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. I knyga. Ten pat. L. 66.*
- ³⁰ LSSR MT 1948 m. kovo mėn. nutarimo „Apie vienuolynų likvidavimą“ projektas // LCVA. F. R-181. Ap. 1. B. 23. L. 1. [Dokumente teigiama, kad vienuoliai, likę be visuomenei naudingo užsiėmimo, vykdo žalingą Lietuvos SSR darbą. Dėl šios priežasties Ministrų Taryba nutaria likviduoti visus vienuolynus ir jų filialus, pasiunčiant vienuolius naudingam visuomenės darbui, o vienuolynų kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą atimti ir perimti apskričių ir miestų komitetams, neatimant asmeninio turto ir tų daiktų, kurie skirti konkrečiai bažnyčiai – A. V.].
- ³¹ Kauno seserų benediktinių vienuolyno nekrologas. Ten pat.
- ³² *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. I knyga. Ten pat. L. 65.*
- ³³ *Jankevičienė A. Dar apie šv. Mikalojaus bažnyčią // Kauno tiesa. 1990 04 20. Nr. 88.*
- ³⁴ Pažyma dėl šv. Mikalojaus bažnyčios grąžinimo vienuolių benediktinių kongregacijai. 1990 06 20 // KSBVA. P. 2.
- ³⁵ Pažyma dėl šv. Mikalojaus bažnyčios grąžinimo vienuolių benediktinių kongregacijai. 1990 06 20. Ten pat.
- ³⁶ LKPMC statinio (-ių) aprašas. 1996 10 15. Nr. MC 22361 G 36 K1. P. 3 // KSBVA.
- ³⁷ Šv. Mikalojaus Bažnyčios Kultūros paminklo – pastato apžiūros aktas. 1992 04 15 // KSBVA. R-77 a.
- ³⁸ Trumpa Kauno seserų benediktinių kongregacijos istorija. 1993 // KSBVA. F. 15. D. 1. B. 1. Nr. 3. P. 7.
- ³⁹ Kauno seserų benediktinių vyresniosios – s. Reginos – Leonijos Petkevičiūtės prašymas Jo Ekscelencijai Kauno Metropolitui, Kauno Arkivyskupui S. Tamkevičiui. 1998 12 11 // KSBVA.
- ⁴⁰ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. I knyga. Ten pat. L. 69; 76–79.*
- ⁴¹ Kauno seserų benediktinių vienuolyno nekrologas. Ten pat.
- ⁴² *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. I knyga. Ten pat. L. 79; 87.*
- ⁴³ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. II knyga // KSBVA. F. 16. D. 1. B. 1. Nr. 2. L. 16a.*
- ⁴⁴ Lietuvos TSR Kultūros Ministerijos Valstybinėje Filharmonijoje. L. van Bethoveno Missa Solenis (D-Dur, op. 123). 1980.II.25. Kaunas // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 22; Padėka už nuoširdžius atsakymus. Iš „Žemprojekto“ komjaunuolės užpildytas lapelis. Kauno politechnikos institutas: TSKP istorijos ir mokslinio komunizmo katedros sociologinių tyrimų laboratorija. Anketa apie mokslinės pasaulėžiūros ir religijos santykį. 1968.III.1 (sud. E. Vaiteka) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 23; Kauno arkivyskupijos vaikų ir jaunimo bažnytinių chorų šventė: Soli Deo Gloria. 1993-1994-1995.05.13-14 d. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 24; LTSR Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Utenos rajono kalbos sekcija. Literatūrinė Utena. Utena. 1986 m. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 26.
- ⁴⁵ Kauno seserų benediktinių vienuolyno nekrologas. Ten pat.
- ⁴⁶ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Miega žemė ir mėnesiai (eilėraštis); Kaip aš patekau į Kauno miestą. Ten pat.*
- ⁴⁷ *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Prisiminimai apie ark. Jurgį Matulaitį // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 9.*

- ⁴⁸ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Mintys, kurias rašiau 1994 m. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 11.
- ⁴⁹ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Palanga // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 10.
- ⁵⁰ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Esė – Prakalbinta knyga // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 2.
- ⁵¹ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Kryžiaus kelias // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 4.
- ⁵² s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Kryžiaus keliai. Šventojo Jono bažnyčia // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 12.
- ⁵³ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Švento Benedikto litanija // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 5. [Nėra tiksliai žinoma, ar s. Leonija tikrai sukūrė šią litaniją – A. V.].
- ⁵⁴ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Miega žemė ir mėnesiai (eilėraštis); Kaip aš patekau į Kauno miestą. Ten pat.
- ⁵⁵ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Eilėraštis – Lietuvai // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 3.
- ⁵⁶ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Eilėraščių rinkinys // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 13.
- ⁵⁷ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Eilėraščiai // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 14.
- ⁵⁸ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Mįslės, patarlės ir anekdotai // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 6; s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Patarlės // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 7; s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Mįslės ir patarlės – 2 // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 8.
- ⁵⁹ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Dainų rinkinys: Vai lėkite dainos I; II; III // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 1-16.
- ⁶⁰ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Įvairių dainų rinkinys // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 18-20.
- ⁶¹ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Įvairios dainos // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 18-21.
- ⁶² s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Įvairios giesmės // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 17.
- ⁶³ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Giesmių rinkinys 1 // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 1.
- ⁶⁴ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Giesmių rinkinys 2 // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 4.
- ⁶⁵ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo Kantata // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 2.
- ⁶⁶ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Elgetų prašymas ir dėkojimas // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 3.
- ⁶⁷ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Garbės giesmė // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 5.
- ⁶⁸ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Solo ir P. Beinario Šventas // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 6.
- ⁶⁹ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Įvairios natos ir giesmės // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 7.
- ⁷⁰ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Cor Jesu 1884 m. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 8.
- ⁷¹ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Lauda Anima // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 9.
- ⁷² s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Giesmių rinkinys 2 // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 10.
- ⁷³ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Jaunikis iš Kauno: 3 veiksmy – I // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 1.
- ⁷⁴ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Jaunikis iš Kauno: 3 veiksmy – II // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 2.
- ⁷⁵ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Nemokamas gydymas (1980 m.) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 3.
- ⁷⁶ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Šv. Jono Krikštytojo mirtis (1980 m.) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 4.
- ⁷⁷ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Ieškau šuniuko (1978 m.) ir Neklausyk kipšiuko (1979 m.) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 5.
- ⁷⁸ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Kodėl aš nesiženijau (1978 m.) ir Trys radio stotys (1976 m.) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 6.
- ⁷⁹ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Gera sesutė (+ Pažaislio giesmė) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 7.
- ⁸⁰ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Sūnus palaidūnas 2 egz. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 8-9.
- ⁸¹ s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Komedija: Nenusisekusios vedybos // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 10.
- ⁸² s. Leonija (Birutė Širvinskaitė). Teatru: Nenusisekusios vedybos (1990 m.); Ieškau šuniuko (1978 m.); Neklausykit kipšiuko (1979 m.); Čigonė; Nemokamas gydymas (sovietmečiu); Kaip aš patekau

- į Kauno miestą (monologas) – 1980 m.; Tegul neskraido lėkštės (1979 m.); Ievutė – pleputė; Jeruzalės moterys; Iš Brežnevo laikų: 3 radio stotys. Knyga // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 11.
- ⁸³ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Valančiaus; Gud moning Raguočių ligos // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 12.
- ⁸⁴ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. J. Eckerskornas – keturių veikslių religinis vaidinimas: Stabat Mater – II egz. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 1-2.
- ⁸⁵ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Valančiaus – Į mūsų pietus, tuojau už Lenkų karalystės, prasideda Vengrų žemė... // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 3.
- ⁸⁶ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Vilimo Pailerio – drama dviejose veiksmėse „Šventoji Agnietė“ (1990 m.) – II egz. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 4-5.
- ⁸⁷ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Vaižgantas „Žemės ar Moteries?“ // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 6.
- ⁸⁸ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Seirijų Juozo – penkių veikslių komedija – Bajoras Gaidys // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 7.
- ⁸⁹ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Pasakojims „Neištižusi Prani“ // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 8.
- ⁹⁰ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Pagal seną knygą: Iksas ir ygrikas (1985 m.) – IV egz. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 9-12.
- ⁹¹ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Vienuolyno istorija. 2001 // KSBVA. F. 15. D. 1. B. 1. Nr. 1; s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Trumpa Kauno seserų benediktinių kongregacijos istorija // KSBVA. F. 15. D. 1. B. 1. Nr. 7.
- ⁹² s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. I knyga. Ten pat; s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Kauno seserų benediktinių istorija. II knyga. Ten pat.
- ⁹³ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Redaguotas patriotinis kun. Ilskio J. J. 1944 spalio 15 d. „Atbanguoja kraujas“: Lietuvos laisvės vizija // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 15.
- ⁹⁴ s. *Leonija OSB*. Atnaujinta Švč. Sakramento adoracija Šv. Mikalojaus (benediktinių) bažnyčioje // XXI amžius. 1922 m. balandžio 22–28 d. [Past. Apie Bažnyčios atšventinimą].
- ⁹⁵ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Suklijuotų laikraščių iškarpų albumas // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 6. Nr. 1. L. 44 [B. Širvinskaitė. Atsakymas Pravieniškių Kaliniui (dėl „Sargybos“ 1990 m. Nr. 1 / 12 straipsnio „Patarkite, ką man daryti“) // Sargyba. 1990 02. 6/17].
- ⁹⁶ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Suklijuotų laikraščių iškarpų albumas. Ten pat. L. 63. [Padėka deputatui Kęstučiui Ignatavičiui už prikėlimą Šv. Mikalojaus bažnyčios iš griuvėsių // Kauno diena. 1994.II.9. Pirmadienis. Nr. 9.
- ⁹⁷ *Krivūlė*. Leidžia sielovados Delegatūra Vokietijoje. 1992 m. birželis. Nr. 1 (57) // KSBVA. 23.-1.1./1. P. 37–39.
- ⁹⁸ *Krivūlė*. Leidžia sielovados Delegatūra Vokietijoje. 1993 m. gruodis. Nr. 2 (58) // KSBVA. 23.-1.2./2. P. 56–57.
- ⁹⁹ *Krivūlė*. Leidžia sielovados Delegatūra Vokietijoje. 1994 m. birželis. Nr. 1 (59) // KSBVA. 23.-1.3./3. P. 58–59.
- ¹⁰⁰ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Suklijuotų laikraščių iškarpų albumas. Ten pat. L. 102–167.
- ¹⁰¹ Šv. Mikalojaus kalnelio varpai / sud. s. Leonija (Birutė Širvinskaitė) // KSBVA. F. 18.
- ¹⁰² s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Suklijuotų laikraščių iškarpų albumas. Ten pat. L. 106 [Padėka iš „Kregždutės“ redaktoriaus Vygando Ruškaičio: „Ačiū, kad <...> talkinate nuotaikingais gėrio mokančiais kūriniiais. Štai neseniai gavome vienos mergaitės atsiliepimą, jog jai labai patiko „Laiškas Angelui Sargui“].
- ¹⁰³ s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Suklijuotų laikraščių iškarpų albumas. Ten pat. L. 127 [Padėka skaitytojo: „Ačiū ir seseriai Leonijai O. S. B. Už tokią nuoširdžią „Berniuko maldą“ („Kregždutė“ Nr. 34, spalio 13 d.). Taigi yra ką skaityti „Kregždutėje“ ir suaugusiems.“].
- ¹⁰⁴ Dovanotas choristų atvirukas. 2005 m. vasario mėn. 05 d. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 6. Nr. 2. [Paskutinis rašytinis linkėjimas beveik prieš pat jos mirtį – A. V.]

- ¹⁰⁵ s. Leonija (*Birutė Širvinskaitė*). Suklijuotų laikraščių iškarpų albumas. Ten pat. L. 144 [„Vingiorškštės“ klubo kanclerio Antano Kakanausko sveikinimas Birutei Širvinskaitei tapus „Vingiorškštės žiedas 2000“ prizininke suaugusiųjų prozos grupėje. Plungės Literatų klubas „Vingiorškštė. 2000 m.“]; s. Leonija (*Birutė Širvinskaitė*). Ten pat. L. 158. [*Past.* Birutei Širvinskaitei, konkurso „Prakalbinta knyga 2001“ prizininkei. Simono Daukanto bibliofilų klubas. 2001 m. gegužės mėn. 07 d.]; Ten pat. L. 159. [*Past.* Padėka už dalyvavimą grožinės literatūros kūrinių konkurse, skirtame Lietuvos valstybės 750 metų jubiliejui. Ir palinkėjimas tolesnės sėkmės, nes esė konkurso nugalėtoju tapo Gintaro Beresnevičiaus esė „Ant laiko ašmenų“. 2001-07-16. Nr. 130-616].
- ¹⁰⁶ Kauno arkivyskupijos vaikų ir jaunimo Bažnytinių chorų šventės programa, kurioje dalyvauja Kauno Šv. Mikalojaus (benediktinių) bažnyčios choralo grupė ir kuriai s. Leonija tuo metu vadovavo // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 25.

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. *Borkowska M. OSB. Teatr w polskich klasztorach żeńskich XVII–XIX wieku // Nasza przeszłość. Studia z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce / red. ks. J. Dukała CM. Kraków. 1991. T. 76. S. 329–336.*
2. Dovanotas choristų atvirukas. 2005 m. vasario mėn. 05 d. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 6. Nr. 2.
3. Įsakymas uždaryti vienuolynų namus Kaune (Originalas rusų k.). 1948 m. rugpjūčio mėn. Vilnius // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 16. L. 28–30.
4. *Jankevičienė A. Dar apie šv. Mikalojaus bažnyčią // Kauno tiesa. 1990 04 20. Nr. 88.*
5. Kauno arkivyskupijos vaikų ir jaunimo bažnytinių chorų šventė: Soli Deo Gloria. 1993-1994-1995.05.13-14 d. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 24.
6. Kauno arkivyskupijos vaikų ir jaunimo bažnytinių chorų šventės programa, kurioje dalyvauja Kauno Benediktinių Šv. Mikalojaus bažnyčios choralo grupė ir kuriai s. Leonija tuo metu vadovavo // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 25.
7. Kauno seserų benediktinių vienuolyno nekrologas / Sesuo Leonija (*Birutė Širvinskaitė*) // KSBVA.
8. Kauno seserų benediktinių vyresniosios – s. Reginos – Leonijos Petkevičiūtės prašymas Jo Ekscelencijai Kauno Metropolitui, Kauno Arkivyskupui S. Tamkevičiui. 1998 12 11 // KSBVA.
9. Krikščionybės Lietuvoje istorija / sud. V. Ališauskas. Vilnius: Aidai. 2006. P. 439–556.
10. *Krivūlė. Leidžia sielovados Delegatūra Vokietijoje. 1992 m. birželis. Nr. 1 (57) // KSBVA. 23.-1.1./1. P. 37–39.*
11. *Krivūlė. Leidžia sielovados Delegatūra Vokietijoje. 1993 m. gruodis. Nr. 2 (58) // KSBVA. 23.-1.2./2. P. 56–57.*
12. *Krivūlė. Leidžia sielovados Delegatūra Vokietijoje. 1994 m. birželis. Nr. 1 (59) // KSBVA. 23.-1.3./3. P. 58–59.*
13. *Laukaitytė R. Lietuvos vienuolijos XX a. istorijos bruožai. Vilnius: Lietuvos istorijos institutas. 1997.*
14. Lietuvos TSR Kultūros Ministerijos Valstybinėje Filharmonijoje. L. van Bethoveno Missa Solenis (D-Dur, op. 123). 1980.II. 25. Kaunas // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 22.
15. Lietuvos TSR Ministrų Tarybos nutarimas dėl Kauno M. Tuščių neparapijinių maldos ir vienuolyno pastatų. 1948 m. rugpjūčio mėn. Vilnius // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 16. L. 72–73.
16. Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko M. Gedvilo raštas visų miestų ir apskričių vykdomųjų komitetų pirmininkams. 1947 m. vasario mėn. 22 d. Nr. 0083c. // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 11. L. 7.
17. LKPMC statinio (-ių) aprašas. 1996 10 15. Nr. MC 22361 G 36 K1. P. 3 // KSBVA.
18. LSSR MT 1948 m. kovo mėn. nutarimo „Apie vienuolynų likvidavimą“ projektas // LCVA. F. R-181. Ap. 1. B. 23. L. 1.
19. LTSR Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Utenos rajono kalbos sekcija. Literatūrinė Utena. Utena. 1986 m. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 26.

20. Nurodymai visiems apskričių vykdomojo komiteto pirmininkams paleisti moterų vienuolynus, uždaryti bažnyčias, nurodant net tai, kam bus panaudojamos patalpos ir t. t. // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 16. L. 93–95; 97–99.
21. Padėka deputatui Kęstučiui Ignatavičiui už prikėlimą Šv. Mikalojaus bažnyčios iš griuvėsių // Kauno diena. 1994.II.9. Nr. 9.
22. Padėka už nuoširdžius atsakymus. Iš „Žemprojekto“ komjaunuolės užpildytas lapelis. Kauno politechnikos institutas: TSKP istorijos ir mokslinio komunizmo katedros sociologinių tyrimų laboratorija. Anketa apie mokslinės pasaulėžiūros ir religijos santykį. 1968.III.1 (sud. E. Vaiteka) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 23.
23. Patvirtinimas, kad tikrai uždaryta Šv. Mikalojaus bažnyčia Kaune: Statistiniai duomenys apie Katalikų tikybos Kauno arkivyskupijos maldos namus ir kulto tarnautojus 1950 m. gruodžio mėn. 31 d. // LVCA. F. R-181. Ap. 1. B. 55. L. 76.
24. Pažyma dėl Šv. Mikalojaus bažnyčios grąžinimo vienuolių benediktinių kongregacijai. 1990 06 20 // KSBVA. P. 2.
25. *Plavičienė J.* „Ora et labora“ – seserų benediktinių kongregacija // XXI amžius. 1998 m. spalio 23 d. Nr. 80 (703). P. 5.
26. Religinių Kultūrų Reikalų Tarybos Prie TSRS MT Įgaliotinis Lietuvos TS Respublikai Pušinio įsakymo projektas Lietuvos TSR Ministrų Tarybai. 1948 m. balandžio mėn. 21 d. Vilnius. Nr. 248 // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 15. L. 14.
27. Religinių Kultūrų Reikalų Tarybos Prie TSRS MT Įgaliotinis Lietuvos TS Respublikai Pušinio Nutarimas apskrities vykdomojo komiteto pirmininkui. 1948 rugpjūčio 28 d. Nr. 1084 // LVCA. F. R-181. Ap. 3. B. 16. L. 16.
28. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Cor Jesu 1884 m. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 8.
29. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Dainų rinkinys: Vai lėkite dainos I; II; III // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 1-16.
30. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Eilėraščiai // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 14.
31. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Eilėraščių rinkinys // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 13.
32. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Eilėraštis – Lietuvai // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 3.
33. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Elgetų prašymas ir dėkojimas // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 3.
34. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Esė – Prakalbinta knyga // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 2.
35. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Garbės giesmė // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 5.
36. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Gera sesutė (+ Pažaislio giesmė) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 7.
37. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Giesmių rinkinys 1 // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 1.
38. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Giesmių rinkinys 2 // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 4.
39. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Giesmių rinkinys 2 // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 10.
40. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Ieškau šuniuko (1978 m.) ir Neklausyk kipšiuko (1979 m.) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 5.
41. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Įvairios dainos // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 18-21.
42. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Įvairios giesmės // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 17.
43. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Įvairios natos ir giesmės // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 7.
44. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Įvairių dainų rinkinys // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 4. Nr. 18-20.
45. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. J. Eckerskornas – keturių veiksmų religinis vaidinimas: Stabat Mater – II egz. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 1-2.
46. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Jaunikis iš Kauno: 3 veiksmų – I // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 1.
47. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Jaunikis iš Kauno: 3 veiksmų – II // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 2.
48. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Kauno seserų benediktinių gyvenimo nekrologai // KSBVA. F. 5. D. 1. B. 2. L. 74.
49. *s. Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. I knyga // KSBVA. F. 16. D. 1. B. 1. Nr. 1. L. 66.

50. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Kauno seserų benediktinių vienuolyno istorija. II knyga // KSBVA. F. 16. D. 1. B. 1. Nr. 2. L. 16a.
51. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Kodėl aš nesišėnijau (1978 m.) ir Trys radio stotys (1976 m.) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 6.
52. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Komedija: Nenusisekusios vedybos // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 10.
53. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Kryžiaus keliai. Šventojo Jono bažnyčia // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 12.
54. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Kryžiaus kelias // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 4.
55. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Lauda Anima // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 9.
56. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Miega žemė ir mėnesiai (eilėraštis); Kaip aš patekau į Kauno miestą // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 1.
57. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Mintys, kurias rašiau 1994 m. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 11.
58. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Mįslės, patarlės ir anekdotai // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 6.
59. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Mįslės ir patarlės – 2 // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 8.
60. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Nemokamas gydymas (1980 m.) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 3.
61. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Pagal seną knygą: Iksas ir ygrikas (1985 m.) – IV egz. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 9-12.
62. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Palanga // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 10.
63. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Pasakojims „Neištižusi Prani“ // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 8.
64. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Patarlės // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 7.
65. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Prisiminimai apie ark. Jurgį Matulaitį // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 9.
66. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Redaguotas patriotinis kun. Ilskio J. J. 1944 spalio 15 d. „Atbanguoja kraujas“: Lietuvos laisvės vizija // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 15.
67. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Seirijų Juozo – penkių veiksmų komedija – Bajoras Gaidys // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 7.
68. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Solo ir P. Beinario Šventas // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 6.
69. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Suklijuotų laikraščių iškarpų albumas // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 6. Nr. 1. L. 44.
70. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Sūnus palaidūnas 2 egz. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 8-9.
71. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Šv. Jono Krikštytojo mirtis (1980 m.) // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 4.
72. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo Kantata // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 5. Nr. 2.
73. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Švento Benedikto litanija // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 1. Nr. 5.
74. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Teatru: Nenusisekusios vedybos (1990 m.); Ieškau šuniuko (1978 m.); Neklausykit kipšiuko (1979 m.); Čigonė; Nemokamas gydymas (sovietmečiu); Kaip aš patekau į Kauno miestą (monologas) – 1980 m.; Tegul neskraido lėkštės (1979 m.); Ievutė – pleputė; Jeruzalės moterys; Iš Brežnevo laikų: 3 radio stotys. Knyga // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 11.
75. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Trumpa Kauno seserų benediktinių kongregacijos istorija // KSBVA. F. 15. D. 1. B. 1. Nr. 7.
76. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Vaižgantas „Žemės ar Moteries?“ // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 6.
77. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Valančiaus – Į mūsų pietus, tuojau už Lenkų karalystės, prasideda Vengrų žemė... // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 3.
78. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Valančiaus; Gud moning Raguočių ligos // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 2. Nr. 12.
79. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Vienuolyno istorija. 2001 // KSBVA. F. 15. D. 1. B. 1. Nr. 1.

80. s. *Leonija (Birutė Širvinskaitė)*. Vilimo Pailerio – drama dviejose veiksmėse „Šventoji Agnietė“ (1990 m.) – II egz. // KSBVA. F. 14. D. 1. B. 3. Nr. 4-5.
81. *S. Leonija OSB*. Atnaujinta Švč. Sakramento adoracija Šv. Mikalojaus (benediktinių) bažnyčioje // XXI amžius. 1922 m. balandžio 22–28 d.
82. Seserų benediktinių vienuolyno narių sąrašas. 1948 m. kovo mėn. 12 d. Kaunas // LVCA. F. R-181. Ap. 2. B. 60. L. 11.
83. *Širvinskaitė B.* Atsakymas Pravieniškių Kaliniui (dėl „Sargybos“ 1990 m. Nr. 1 / 12 straipsnio „Patarkite, ką man daryti“) // Sargyba. 1990 02. 6/17.
84. Šv. Mikalojaus Bažnyčios Kultūros paminklo – pastato apžiūros aktas. 1992 04 15 // KSBVA. R-77 a.
85. *Šv. Mikalojaus kalnelio varpai* / sud. s. Leonija (Birutė Širvinskaitė) // KSBVA. F. 18.
86. Trumpa Kauno seserų benediktinių kongregacijos istorija. 1993 // KSBVA. F. 15. D. 1. B. 1. Nr. 3. P. 7.
87. *Vasiliauskaitė A.* Kauno seserų benediktinių pastoraciniai modeliai XX a. pab. – XXI a. pr. Magistro baigiamasis darbas. Kaunas: VDU. 2010. P. 13.

SANTRUMPOS

KSBVA – Kauno seserų benediktinių vienuolyno archyvas
 LVCA – Lietuvos valstybinis centrinis archyvas

Gauta: 2013 10 01
 Parengta spaudai: 2013 11 18

Aušra VASILIAUSKAITĖ

SISTER LEONIJA'S OSB (BIRUTĖ ŠIRVINSKAITĖ) MANUSCRIPT LEGACY

S u m m a r y

Kaunas Benedictine Sisters Convent near St. Mikalojaus church, like all Lithuanian Catholic churches of the twentieth century, experienced considerable challenges – was closed during the Soviet period, destroyed valuable things had to be gathered for years, and sisters fled to an underground convent. The aim of this article is to reveal the way of life and activities of one of the most active at the time Benedictine sister Leonija (Birutė Širvinskaitė) (1924–2005). She was a charismatic personality, an energetic woman, able to understand the nuances of the Soviet system and to be a nun in unfavourable conditions. Being creative by nature and awarded with talent she influenced others by her charisma.

Rich sister Leonija's manuscript legacy, which is kept in Kaunas Benedictine Sisters Convent, shows her wide field of interests: history and literature, music, theatre. Sister Leonija was entrusted to write the chronicles of the convent, so she can be regarded as an insightful convent life tracer. Sister Leonija wrote other sisters' biographies and obituaries for other nuns who passed away, as well. This entire manuscript legacy enables to understand better the situation in Kaunas Benedictine Convent during those difficult times. Sister Leonija witnessed the restoration of Lithuanian independence, she actively took care of the church recovery affairs, transfer of spiritual tradition, and it is all recorded in her notes. The main source of this article was Kaunas Benedictine Sisters' archive and s. Leonija's manuscript legacy. Documents from Lithuanian Central State Archives Religious Affairs Council of the USSR Ministers Council Fund's R-181, containing not only the correspondence with other ministries, but also monitoring the cases, including the Benedictine women's convent in Kaunas monitoring case, were also used for this article.

The story of Kaunas Benedictine Convent is not written yet, therefore it is very important to introduce Lithuanian society with at least one episode of the history of the convent. The study would enrich both historic

and theological and spiritual researches, encourage the development of Soviet religious biographical researches.

The study was carried out with the help of literature about the general position of the Catholic Church during the Soviet times. Historians Regina Laukaitytė's, Arūnas Streikus' articles were used to better understand the Soviet context. Unfortunately, directly related articles about historiographic positions could not be found, s. Leonija (Birutė Širvinskaitė) so far was completely unfamiliar to the researchers of Lithuanian religious life.

Kaunas Benedictine Convent sister Leonija (Birutė Širvinskaitė) was a prominent personality, who was characterized by a desire to devote her to others not hiding God's gifted talents, but disclosing them by showing an example of simplicity, restraint and piety. During the Soviet times she was looking for new creative ways of evangelization through theatre, and in 1990 when Lithuania regained independence – through the printed word, music. In 1992 St. Mikalojaus church was reconsecrated with her help, the Blessed Sacrament was started to be worshiped again and sisters started to return to the monastery. She was a poet, a writer, a director, a musician, an artist and a social activist, but focused primarily on adoration and pastoral activities.

Sister Leonija's manuscript legacy consists of: memoirs, essays, poems, songs, chants, small folklore (riddles, proverbs, jokes), fairy tales for children, theatre plays, history of Kaunas Sisters Benedictine Convent, yearbooks, obituaries, articles in newspapers and magazines, the monastery newsletter, painted postcards. This rich legacy is valuable not only to Kaunas Benedictine Sisters Convent, but to whole Lithuania. It is a cultural, historical and monastic memory legacy.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: Benediktinių vienuolynas, sesuo Leonija OSB (Birutė Širvinskaitė), palikimo vertė, rankraščiai, rankraštinis palikimas.

KEY WORDS: Benedictine Monastery, Sister Leonija OSB (Birutė Širvinskaitė), value of legacy, manuscripts, manuscript legacy.

Aušra VASILIAUSKAITĖ (s. Gabrielė OSB) – VDU KTF doktorantė, Kauno seserų benediktinių vienuolynas, Benediktinių g. 10, 44261 Kaunas. Tel. +370 686 92 646. El. paštas sesegabriele@gmail.com.

Aušra VASILIAUSKAITĖ (Sr. Gabrielė OSB) – PhD student at the Faculty of Catholic Theology, Vytautas Magnus University, The Convent of Benedictine Sisters in Kaunas, Benediktinių St. 10, 44261 Kaunas. Cell phone: +370 686 92 646. E-mail: sesegabriele@gmail.com.